

Christiania Theaters oppsetning av Peer Gynt anmeldt i *Dagbladet* i Kristiania 25. februar 1876 (No. 47, 8. Aarg.).

Henrik Ibsens "Per Gynt" gik igaarafes for første Gang over Kristiania Theaters Scene. Den Bearbejdelse, Stykket saaledes som det foreligger trykt, havde modtaget af Hr. L. Josephson, og som var godkjendt af Forfatteren, havde ladet 1ste Akt omtrent helt og holdent uberørt. Det er ogsaa vistnok denne Akt, der af alle har det bedste dramatiske Tilsnit. Situationerne skifte her let og naturligt, og der er i det Hele en rask, livfuld Udvikling, der kulminerer i Scenerne ved Brylluppet paa Hægstad og Bruderovet, Scener der allerede i rent ydre Henseende ere af stor Virkning. Allerede efter de første Scener mellem Per Gynt og Moderen Aase brød Bifaldet ud med en sjelden Enstemmighed og Styrke; det fulgte den hele Akt igjennem, og samlede sig tilsidst ved Aktens Slutning i en stormende Fremkaldelse af Titelrollens Indehaver. Anden Akt spilles, som man vil erindre, paa Fjeldet, hvorhen Per Gynt har bragt den røvede Brud, for i næste Øieblik igjen at forlade hende, og hvor han saa tumler om mellem Sæterjentene og slutter som Frier i Dovregubbens Slot. Den sidste Scene — Kampen med "Bøjgen" — er strøget i Bearbejdelsen, der saaledes slutter med at Per Gynt, da han vægrer sig for at blive Trold for altid, styrter om og kun reddes fra Døden, ved at Kirkeklokkernes Klang naar op til Troldkirken. I tredje Akt er den første Scene mellem Aase og Nabokonen strøget; Akten begynder ved Per Gynts Nybyggerhytte i Skoven og følger forresten Bogen gjennem Scenerne med Solveigs Komme, Per Gynts Flugt fra hende og Døds scenen i Aases Hytte. I fjerde Akt møde vi Per Gynt efter sit mangeaarige Ophold i Charleston omdannet til en velstaaende ældre Mand, midt i den afrikanske Ørken. Her er Bearbejdelsen mest indgribende, idet Indledningsscenen med Master Cotton, Monsieur Ballon, v. Eberkopf og Trumpeterstraale helt ere gaaet ud og Skildringen af Per Gynts Omflakken i Ørkenen stærkt beskaaret og indskrænket til en enkelt af "Profet"-Scenerne, hvorimod Slutningspartiet med Begripenfeldt og Optrinnet i Galehuset i Kairo er bibeholdt. Midt i denne Akt har Digteren for et Øieblik flyttet Scenen hjem til Norge, hvor Solvejg sidder udenfor Hyttens Dør og synger Sangen

"Kanske vil der gaa baade Vinter og Vaar" osv.

Denne Scene er ved et smukt scenisk Arrangement bibeholdt paa det angivne Sted, idet den fremtræder som et Drømmesyn for Per Gynt, medens han slumrer i Ly af Ørkenoasens Trær. I femte Akt endelig er kun den Forandring foretaget, at Begravelsesscenen med Ligtalen over ham, som havde hugget sig i Haanden forat blive fri for Tjenesten, er udeladt. Det fremtraadte ved den sceniske Opførelse endnu tydeligere, hvorledes den hele Digtning meget bestemt falder i to Hovedafsnit, de tre første, djærvt realistisk tegnede Akter indtil Per Gynts Flugt, da han, efter at have forladt Solveig og seet Moderen dø, drages ud "mod Havet — og længer endda", og de tvende sidste, hvor Farverne blive blegere, Tankegangen mere metafysisk-abstrakt, og Situationerne mere idealistisk-allegoriske. Det er muligt, at Stykket vilde have vundet, om Bearbejdelsen havde grebet stærkere ind i dette sidste Afsnit, der visselig i sin Helhed egner sig mindre for Scenen end det første, om det end maa indrømmes, at det vilde have været vanskeligt, hvis her noget mere skulde have været udeladt, at bevare den Kontinuitet, der er nødvendig for at forstaa Slutningsscenerne. Det var ogsaa tydeligt, at Publikums Interesse holdtes mest i Aande under de tre første Akter, noget som vel ikke udelukkende kan skrives paa den Træthed, der tilsidst i nogen Grad vil gjøre sig gjældende blandt Tilskuerne under en Forestilling, der drager ud i fulde fem Timer. Vi forbeholde os senere at komme nærmere tilbage til Stykket og den Gjengivelse, der blev det tildel, idet vi foreløbig kun bemærke, at denne sidste var helt igjennem dygtig, omhyggelig forberedt og for nogle Rollers Vedkommende ligefrem udmærket. Man sporede paa intet Punkt noget til den Usikkerhed, der ellers kun altfor ofte pleier at klæbe ved en første Gangs Udførelse, og det var let at mærke, at samtlige Medvirkende, ingen undtagen, havde gaaet til sit Arbejde med Kjærlighed og Interesse for den betydningsfulde Opgave, som var dem stillet i Fortolkningen af det storslagne Digtværk. Hr. Klausen havde af Titelrollen skabt en Figur, der vistnok uden Overdrivelse kan betegnes som noget af det i sin Helhed mest fuldendte, som er bleven præsteret paa en norsk Scene. Intet var overladt til Inspirationen eller den øieblikkelige Stemning: man mærkede lige fra de første Scener af, hvorledes hver Replik, hver Bevægelse, hver Situation var kunstnerisk gjennearbejdet og bragt i Samklang med det Hele, saaledes som det af Digteren er tegnet. Det var med fuld Troskab mod dennes Tanke, med samvittighedsfuld Omhu for at tilegne sig den og paa hvert Punkt give den det mest træffende Udtryk, at Hr. Klausen spillede Per Gynt, og denne Bestræbelse var kronet med et Held, der gjorde, at man selv paa de Punkter, hvor Hr. Klausens Mangel paa umiddelbar Romantik ikke tillod ham helt at fylde Digtningens fantastiske Omrids, ikke følte Savnet af noget andet eller noget mere. Hr. Klausen havde grebet hvert Moment med en kjæk, sund Realisme; han havde opbudt hver Evne i sit rige kunstneriske Talent, og helt igjennem Herre over Rollen lykkedes det ham derfor fra først til sidst at holde Opmærksomheden vedlige under alle de Metamorfoser, Skikkelsen undergaar. Ved siden af Hr. Klausen maa særlig nævnes Frk. Parelus og Hr. Isachsen; ogsaa om dem gjælder det, at deres Gjengivelse af deres respektive Partier stod nær det Udmærkede. Den af Hr. Grieg til Stykket komponerede Musik, der karakteristisk sluttede sig til Digtningen,

bidrog ikke lidet til det vellykkede Ensemble, og det samme maa ogsaa i det væsentlige siges at være Tilfældet med den Maade, hvorpaa Stykket var sat i Scene. Vi ville ikke slutte disse foreløbige Bemærkninger, uden at udtale den almindelige Paaskjønnelse af, at man omsider har vovet sig til at gennemføre den længe nærede Tanke om at bringe "Per Gynt" paa Scenen. Forsøget var dristigt, men det er bleven kronet med et Held, der vistnok overgik de Flestes Forventninger. Vi skulde have ønsket, at "Per Gynts" Digter igaar havde været tilstede blandt Tilskuerne i Kristiania Theater. Vi tvivle ikke om, at det vilde have været ham en Glæde at se den Maade, hvorpaa hans Arbeide blev fortolket fra Scenen. Og vi vilde ogsaa have ønsket det, for at der kunde have været Anledning til at bringe ham selv personlig den Tak, der skyldes ham for en Digtning, hvor legende Lune og dybt Alvor, Fantasi og Aand, den mest umiddelbare Skjærhed og gjennemtrængende Reflexion har forenet sig om at skabe et Hele af forunderlig gribende Virkning.

KILDE: Nationalbiblioteket, ibsen.nb.no, 12.01.2016, <http://ibsen.nb.no/id/11183619.0>